

FÖRENINGEN FÖR FAMILJECENTRALERS FRÄMJANDE

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2016

Inledning

Tänk att verksamhetsåret 2016 snart är slut, det känns som att det varit ett spännande och intensivt år. Vilka aktiviteter var planerade? Blev de genomförda? Nådde vi de mål vi tänkt oss? För styrelsen har det varit ett utmanande år. Inte minst är det ett år som gett oss ny fart och nya initiativ i att utveckla denna växande föreningen och att ta nya tag i många viktiga frågor.

Verksamhetsåret 2016 har varit ett år där FFFF bjudits in och deltagit i nationella diskussioner och referensgrupper kring viktiga framtidsfrågor ex barn och ungas psykiska hälsa. Vi har träffat och samtalat med bl.a. nya Myndigheten för Familjerätt och Föräldraskapsstöd (MFoF). Det händer mycket på familjecentralsfronten, både nationellt och internationellt och våra erfarenheter och synpunkter efterfrågas. Vi hoppas att föreningen under verksamhetsåret 2017 tar ytterligare kliv framåt på vägen som en viktig nationell aktör inom föräldraskapsstöd.

Vår årliga nationella familjecentralskonferens med årsmöte växer och intresset för konferensen ökar för varje år. 2016 var vi drygt 800 deltagare i Jönköping, men om lokalerna tillåtit hade vi säkert kunnat vara flera hundra fler. 16-17 maj 2017 arrangeras den i Gävle med plats för 1200 deltagare. Valet av lokal är då gjort med förhoppning om att kunna ta emot alla er som vill komma på konferensen. Temat för 2017 blir "En värld i förändring -om integration, relationer och bemötande."

Vi vill rikta ett tack till alla medlemmar, alla ni som har varit med och bidragit under 2016. Tack ni regionala kontaktpersoner, ni möjliggör att vi har en bra uppdatering av vad som händer runt om i landet. Engagemang och nytänkande präglar allt det ni gör. I denna verksamhetsberättelse redovisar styrelsen vad som har hänt under respektive område i verksamhetsplanen.

Hälsningar styrelsen

1. Styrelsearbete

Styrelsen har under 2016 haft 14 protokollförda möten - varav 12 telefonmöten - och däremellan mail- och telefonkontakter. Kontakten med medlemmarna har gått via mail till regionala kontaktpersonerna, hemsidan eller genom mail till info@familjecentraler.se som någon i styrelsen har ansvaret att bevaka.

2. Extern kontorstjänst

Magdalenas kontorstjänster i Uppsala har tillsammans med styrelsen gett våra medlemmar tillgång till en hemsida där vi har:

- En uppdaterad medlemsförteckning
- Lagt in senaste nyheter om familjecentralsnära ämnen
- Konferensdokumentation från både regionala och nationella konferenser.

Magdalenas kontorstjänster har också ansvarat för fakturering och bokföring och kvartalsvis framtagning av avstämd balans – och resultatrapport i samråd med kassören.

3. Föreningens ekonomi

Föreningens ekonomi utgörs av medlemsavgifter och eventuella intäkter från föreningens årliga konferens. Föreningen har i dagsläget 320 betalande medlemmar. Årets konferens i Jönköping gick med vinst som delas lika mellan den lokala arrangören och föreningen. Föreningen har i dagsläget en ekonomi i balans. Föreningen har även haft ansvar för SAM projektet och dess ekonomi.

4. Årsmöte och konferens 2016

Den 26-27 april 2016 var det konferens och årsmöte på Elmia Congress i Jönköping. Konferensen arrangerades av föreningen FFFF tillsammans med Region Jönköping med stöd av Jönköpings kommun. Årets konferens hade ett brett tema kring Hälsa och nyckelord för konferensen var : *Tid för hälsa- hälsa i tiden*. Konferensens syfte var att uppmärksamma familjecentralens roll som en hälsofrämjande arena och att belysa olika perspektiv av hälsa för blivande föräldrar samt föräldrar och barn. Målsättningen var att väcka tankar, ge inspiration och kunskap till alla professioner om bland annat föräldraskap, stress och integration.

Intresset för att vara med på konferensen var rekordstort och 850 personer från hela landet fick ta del av plenarföreläsningar och seminarier om vad som skapar god psykisk, fysisk, social och existentiell hälsa för barn och föräldrar. Konferensen inleddes och avslutades med personliga berättelser om hur det kan vara att vara en förälder när livet inte blev som man tänkt sig.

Moderator för konferensen var Jacke Sjödin som med sin förmåga att kunna rimma, presenterade talare och sammanfattade föreläsningar på ett lättsamt sätt som lockade deltagare till muntra skratt. Nästa års nationella familjecentralskonferens kommer att hållas i Gävle den 16-17 maj 2017 där temat blir *En värld i förändring*.

Se konferensdokumentation och utvärdering på hemsidan www.familjecentraler.se

5. Arbeta för ett nationellt/regionalt ansvarstagande och samordning för stöd och utveckling av familjecentralerna

FFFF har varit delaktig i Västra Götalandregionens översyn av familjecentralernas strukturella villkor.

Den regionala översynen av familjecentralerna handlar om att få kunskap om familjecentralernas verksamhet ur ett regionperspektiv. Uppdraget omfattar:

- Hur uppdraget med familjecentraler utförs i en politisk styrd organisation
- Hur ser uppdraget ut och arbetet på olika politiska – och verksamhetsnivåer
- Genomföra en övergripande analys och ta fram rekommendationer för fortsatt arbete
- Genomföra en omvärldsanalys gällande familjecentraler i andra regioner

Tio förbättringsförslag har tagits fram kopplat till de fyra områden som analysen främst har berört
Organisationsstruktur:

1. Skapa en sammanhållen organisationsstruktur inom VGRs tjänstemannaorganisation
2. Skapa tydlighet i samordnarens och styrgruppens roller och mandat
3. Skapa flexibilitet i antalet ingående verksamheter

Styrning:

4. Skapa en gemensam finansiering av familjecentralerna
5. Se över de ingående verksamheternas uppdrag i relation till familjecentralernas uppdrag
6. Ökad tydlighet i fokus från politiker inom VGR (avsiktsförklaring)
7. Se över vilka konsekvenser vårdvalet har för familjecentraler

Ledarskap och medarbetare:

8. Genomför gemensamma utbildningsinsatser för de som arbetar på och med familjecentraler

Mål och verksamhetsstyrning:

9. Ta fram och implementera en modell för verksamhetsuppföljning och kvalitetssäkring
10. Definiera vad samverkan innebär inom VGR (och kommuner)

SKL nätverk för att stärka barns rättigheter

FFFF ingår i SKL:s barnrättsnätverk för landsting och regioner. Målet med nätverket är att förverkliga arbetet med barn- och ungas rättigheter genom ökad kunskap och erfarenhetsutbyte. Nätverket samlas 2 gånger per år till ett tvådagars internat.

Vårens dagar innehöll workshop "samma uppdrag -olika vägar" med utgångspunkt från praktiska exempel arbetade vi med utvecklingen av kunskapsutveckling och implementering av barnets rättigheter i våra egna organisationer. Det var diskussion och samtal kring konventionen som lag och utredningens förslag. Vi fick även höra om statens arbete med mänskliga rättigheter.

I oktober på höstens två dagar hörde vi Hampus Allerstrand från SKL berätta om hur barnrätten förhåller sig till föräldrarnas rättigheter och konventionen. Vi fick ta del av hur man i Värmland gjort för att förvalta barnrättsfrågor som ett politiskt beslut i ledning och styrning. Lovisa Kim kom från Myndigheten för Familjerätt och Föräldraskapsstöd (MFoF) och presenterade deras arbete och uppdrag. Vi fick även höra om det fortsatta arbetet med barnrättighetsutredningen och de inkomna remissvaren i frågan.

Representant för föreningen är Åsa Pettersson.

Referensgruppsmötet kring barn och ungas psykiska hälsa

FFFF medverkade vid referensgruppsmötet kring barn och ungas psykiska hälsa. Det var de nationella samordnare inom området psykisk hälsa, och unga som varken arbetar eller studerar samt folkhälsomyndigheten som bjöd in till dagen. 34 representanter från professionsföreningar, myndigheter och brukar-, patient- och anhörigorganisationer medverkade. Under dagen diskuterades Nuläge, Utmaningar och Framtiden. Alla diskussioner är inte inkluderade i sammanfattningen men vissa delar har lyfts fram.

Det utmaningar som lyfts fram är:

- Ökad psykisk ohälsa ställer nya krav på verksamheter och samhällets insatser.
- Även om samverkan ökat mellan skolan, hälso- och sjukvård och socialtjänst så måste den intensifieras
- Förhållningssätt till individer med funktionsnedsatta individer finns det en hel del att utveckla kring övergångar mellan ålder och vårdnivåer
- För lite fokus på genetiska/biologiska faktorer för att identifiera riskgrupper
- Kunskapsglapp mellan nationell nivå och regionala och lokala huvudmän
- Hur kan vi bli bättre på att få en kontinuitet i personalgruppen?
- Kompetent personal

Framtiden:

- Vi behöver jobba mer aktivt för att möta utmaningarna
- Stuprören måste överges och arbetet med helhetsperspektivet med individen i centrum måste öka
- Skapa förståelse för varandras verksamheter och uppdrag
- Måste bli bättre på att arbeta med generella insatser ur ett förebyggande- och främjande perspektiv
- Goda exempel kring samverkan måste få en större nationell spridning
- Kunskaper om implementering behöver utvecklas
- Kunskapsutveckling kring psykisk ohälsa riktat till de som möter barn och unga bemötande behöver förbättras
- Ökad tillgänglighet till elevhälsa, BVC och vårdcentraler
- Mäta kvalitet i elevhälsa (gör lagstiftning tydlig) och lyfta deras roll i det förebyggande och främjande arbetet
- Lyssna på barnens behov för att forma rätt stöd i rätt tid på rätt plats – ta vara på ungas erfarenheter
- Utveckla skolmiljön – skapa ett tryggt klimat och utveckla möjligheten att samtala med barn och unga om dåligt mående – vad är normalt?
- Området föräldraskapsstöd behöver användas på ett bättre sätt
- Nyttja digitala lösningar i större utsträckning

Konkreta förslag

- Sammanhållen barn- och ungdomshälsovård för barn och unga 0-25 år som är tillgänglig och anpassad
- Alla kallas årligen
- Livskunskap i skolan
- Koordinator/lots för vårdkontakter för barn och unga
- Strategi för psykisk hälsa

Materialet i från dagen kommer att vara underlag i myndigheternas fortsatta arbete för att utforma insatser till barn och unga för att minska den psykiska ohälsan.

6. Stimulera till fortsatt utveckling av regionala medlemsnätverk

För sjunde året i rad samlades FFFF:s regionala kontaktpersoner och styrelsen på Sättra Bruk, tack vare samverkan med Stiftelsen Allmänna barnhuset. Träffen ägde rum den 17-18 augusti. De flesta län var representerade – från norr till söder.

Syftet med seminariet är att utbyta erfarenheter mellan de regionala nätverken tillsammans med styrelsen och att stärka familjecentralernas fortsatta utvecklingsarbete på lokal, regional och nationell nivå.

Under dagarna arbetade vi tillsammans med flera teman:

1. *Integrationsarbete på landets familjecentraler.* Vi fick höra om olika sätt att arbeta på några familjecentraler i landet. Därefter gavs möjlighet för alla deltagare att i mindre grupper dela med sig av guldkorn från den egna familjecentralens arbete med nyanlända och för integration.
2. *Att bygga långsiktigt föräldraskapsstöd.* Lovisa Kim från Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd berättade om deras arbete för att utveckla och kunna erbjuda ett jämställt, jämlikt och tillgängligt kunskapsbaserat föräldraskapsstödsarbete.
3. *Uppgång och fall.* Vibeke Bing delade med sig av erfarenheter och tankar om framtiden för familjecentraler i landet.
4. *"Strategi för inrättande av minst en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet per kommun".* Anna-Maria Troedsson berättade om Skånes arbete för att starta familjecentraler i alla kommuner.
5. *FFFF:s styrelse lyfte olika frågor med utgångspunkt i verksamhetsplanen 2016.* Ämnen som togs upp var bland annat årskonferenserna, SAM-verkstad, nätverkens fortsatta arbete, rollen som regional kontaktperson och hemsidan.

Vill ni läsa mer om detta så finns all dokumentation på hemsidan under regionala nätverk. Styrelsen skickar regelbundet ut information genom mail till de regionala kontaktpersonerna.

7. Stödja utvecklingen av de olika professionernas yrkesroller för att främja det förebyggande arbetet och samverkansprocessen inom familjecentralen.

Socionomernas roll på FC

Föregående år fanns högt satta ambitioner om att implementera dokumentet "Oj så bra att vi finns" - om socionomens roll. Målet var bl.a. att föra fram skriften på Socialchefsdagarna/Socionomdagarna och att kontakta socionomprogrammen vid landets högskolor. Eftersom dokumentet har några år på nacken beslöt styrelsen under 2016 att revidera dokumentet och tillsatte en arbetsgrupp som nu har genomfört detta.

Pedagogernas roll på FC

Rapporten om pedagogens roll på FC lanserades på den nationella konferensen i Göteborg maj 2015. Under 2016 fanns en ambition att sprida dokumentet på en bredare front men det har inte

genomförts.

Mödrahälsovårdens roll på FC

Dokumentation och sammanställning från seminariedagen finns på FFFF:s hemsida. En arbetsgrupp har nu bildats med uppdraget att ta fram ett dokument kring barnmorskans roll på familjecentral. Arbetet är påbörjat och förhoppningen är att det blir klart till konferensen i Gävle 2017.

Barnhälsovårdens roll på FC

På FFFF:s hemsida finns sedan april 2016 rapporten om "BHV:s roll på Familjecentralen". Den blev klar lagom till årskonferensen i Jönköping 2016 och delades ut under konferensdagarna. Den sprids via nationella BHV nätverken och via FFFF hemsida.

8. Verka för att sprida lärande exempel för familjecentralernas verksamhet

På föreningens hemsida ligger lärande exempel såsom t.ex. #delapådet#, dokumentation från regionala kontaktpersonens seminarium på Sättra Bruk och Familjecentralernas matkasse

9. Forskning och utvärdering

FFFF ska stödja forskning och utveckling av familjecentraler på flera nivåer. Föreningen stödjer bland annat utvecklingen av varje professions yrkesroll för att främja förebyggande och samverkande processer, delar som är viktiga för att stärka och utveckla arbetet på en familjecentral. Under året har arbetet med projekt SAM-verkstad fungerat enligt planerna. Projektet har erbjudit kostnadsfri utbildning i det färdigställda och layoutade materialet. Utbildning har erbjudits vid tre tillfällen på olika platser i landet med finansiering inom projektet. De utbildade professionerna ska efter deltagande i utbildningen medverka vid utvärdering av projektet kommande år. Ytterligare utvecklingsarbete är att testa Familjecentralsdialogen (FCD).

Mer information under rubriken projekt nedan.

10. Internationellt erfarenhetsutbyte

Eurochild

FFFF är medlem i organisationen Eurochild. Marie Cesares Olsson representerar styrelsen i Eurochild's arbetsgrupp "Familj och föräldrastöd". Målet för styrelsens arbete för 2016 var att aktivt delta i Eurochilds arbete. Under året har vi medverkat vid årsmötet, konferensen och i nätverket för Eurochilds svenska medlemmar.

- Eurochild General Assembly (årsmöte) var den 10-11 maj i Bryssel. Marie C O deltog. Det valdes in 8 nya medlemmar bl.a. blev socialförvaltningen i Halmstad kommun invald. Även en dansk enskild medlem vid namn Gert Jørgensen som också blev invald i styrelsen. Ny ordförande är Norah Gibbons från Irland. Det är nu 184 medlemmar (enskilda och organisationer) från 33 länder.
- Ordförande Åsa P medverkade vid Eurochild konferens som gick av stapeln 4-6 juli i Bryssel - Children's Rights Matter: Why Europe needs to invest in children. Syftet med konferensen var att lyfta fram varför vi måste investera i barnen. På konferensen diskuterades utmaningar och goda praktiska exempel och erfarenheter genom att sammanföra olika perspektiv. Det var fem underteman - utbildning, tidiga år, hälsofrämjande, att stärka familjen, socialt skydd

och stöd i välfärden stöd. För vart och ett av dessa teman hade vi fokuserat på tre målgrupper av barn:

- barn som lever i fattigdom
- barn på väg eller påverkas av migration
- barn i vården eller riskerar att gå in i omsorg.

Styrelsen andra mål inom internationellt erfarenhetsutbyte handlar om att samverka med nordiska organisationer. Det diskuterades under 2016 möjligheten att genomföra en nordisk konferens i samverkan med konferensen i Jönköping. Region Jönköping i samråd med styrelsen beslutade att inte genomföra en nordisk konferens under 2016 då det kräver mer förberedelsetid. Vi har dock möjliggjort att nordiska kollegor kan bli medlemmar i FFFF. Några norska kollegor anslöt till Jönköping och vi har diskuterat olika möjligheter till fortsatt samarbetet. Inget specifikt beslut har tagits.

Ett mål för styrelsen är att förmedla och stödja internationellt erfarenhetsutbyte. Ett sätt att verkställa det är att möjliggöra och förmedla studiebesök på ett så bra sätt som möjligt. Ett annat sätt att jobba med det målet är att delta i det Nätverket för Eurochild's svenska medlemmar. Styrelseledamot Marie Cesares Olsson, hedersmedlem Vibeke Bing och ordförande Åsa Pettersson har även under 2016 varit aktiva i att tillsammans med Region Örebro län att arrangera nätverksträffar. Syftet med det svenska nätverket handlar om att marknadsföra Eurochild's som organisation i Sverige och att föra ut de program och policy som Eurochild står för på nationell, regional och lokal nivå. Även bevaka intresseorganisationernas skuggrapport till FN:s barnrättskommitté. Vid träffen i april beslutade nätverket att ta kontakt med svenska EU-parlamentarikerna Anna Hed och Anna-Maria Corazza Bildt. Det huvudsakliga syftet var informationsutbyte i anslutning till Eurochild's årsmöte i maj eller vid annat tillfälle. Mötet blev framflyttat till nätverksträffen i oktober. Tyvärr lämnade Anna Hed återbud pga. sjukdom. Nätverket ger inte upp och försöker få till träff lite längre fram

Nätverket har haft dialog med generalsekreterare vid Stiftelsen Allmänna barnhuset i syfte att bli medlem i Eurochild. Vi har fått positiv respons om det.

Ett annat beslut var att bjuda in Eurochild's generalsekreterare till barnrättsdagarna 2016 för att prata barnkonvention som lag. Tyvärr kom förslaget in för sent. Alla plenarföreläsare var redan bestämda. Det svenska Eurochild nätverket medverkade dock som utställare vid barnrättsdagarna med full sponsring från region Örebro län. Det fanns ett stort intresse av de materialbord vi hade med innehållande Eurochild's årsberättelse, EU:s strategi "Investing in children" - en handbok med goda exempel på olika arbetssätt som olika organisationer med i Europa för att nå målen i strategin. Handboken som samordnas av Eurochild och lyfter fram exempel för att bekämpa barnfattigdomen i Europa och visar hur den europeiska kommissionens rekommendation kan genomföras i praktiken. Vi hade också med policydokumentet som ger förslag på hur man kan arbeta med uppföljning och utvärdering kring främjande och förebyggande arbete kring föräldraskapsstöd mm.

Nätverket tog också beslut om att till barnrättsdagarna 2017 bjuda in Eurochild som seminarie föreläsare. Ansökan är inskickad av generalsekreterare Jana Hainsworth. I dialogen med barnhuset har vi också sammanfört Eurochild's generalsekreterare att medverka vid barnhusets och barnombudsmannens Top Childs meeting i anslutning till barnrättsdagarna 2017

Ytterligare internationella kontakter är att FFFF har fått förfrågan om att ingå i ett europeiskt nätverk kallat Expoo för nationella organisationer för familjecentralsverksamheter. Inget beslut taget ännu.

11. Projekt

Projekt SAM-verkstad

Efter tre års arbete med projektet SAM-verkstad finns nu ett färdigt metodmaterial.

Syftet med materialet är att det ska fungera som ett stöd vid planering, genomförande och utvärdering av arbete med livsstilsfrågor samt för att stärka och utveckla teamet på FC. Materialet är indelat i fyra steg som hänger samman i en helhet.

En förutsättning för att föra projektet har varit det utbyte och stöd som projektledarna fått från den referensgrupp som medverkat under nästan hela arbetet. En presentation av projektet gjordes vid konferensen i Jönköping och materialet "testades" med referensgruppen före sommaren innan den fick sin slutgiltiga utformning. SAM verkstad har tryckts i liggande A4 som ett spiralblock med anledning av inspel kring vikten av att *hålla något i handen* när man angriper och fördjupar sig i en fråga.

Utbildning i materialet har erbjudits till samtliga landets FC vid fyra orter under november och december 2016. Gensvaret efter dagarna har varit positivt och man har uppfattat materialet som användbart och överensstämmande med sitt syfte.

Det finns nu en plan för att utvärdera och kvalitetssäkra själva materialet i sig samt ett initiativ till att utforska hur en framgångsrik implementering och spridning av metoden kan se ut. I detta syfte har FFFF, tillsammans med Högskolan Dalarna, lämnat in en projektansökan till Folkhälsomyndigheten för att kunna påbörja en sådan utvärdering under 2017.

Mer om projektet och möjlighet att ladda ner metodmaterialet finns på föreningens hemsida <http://familjecentraler.se/projekt/projekt-sam-verkstad/>.

I dagsläget finns ingen möjlighet att beställa ett tryckt material, hur det blir framöver får vi se.

Bo Brantefors, Åsa Ranung som genomfört projektet.

Översättning av informationsbroschyren

Vi har översatt vår informationsbroschyr, som beskriver familjecentralernas verksamheter på ett enkelt och tydligt sätt, till engelska, arabiska, sorani, persiska, kurdiska och somaliska.

Dessa har spridits genom mail till alla regionala kontaktpersoner och finns också att hämta på hemsidan.

Informationsmaterial för att sprida "Varför ska vi ha FC" PP

Under året har vi i olika processer arbetat fram ett powerpoint-material i syfte att FFFF:s medlemmar ska ha ett material att tillgå med faktorer om varför vi ska arbeta med familjecentraler. Några styrelsemedlemmar tog fram en grund. Sedan har pedagoger, socionomer, BMM och BVC lagt in respektive perspektiv. Målet med materialet är att inkludera referenser på de motiv som lyfts fram. PP ska finnas tillgänglig på hemsidan.

Familjecentralsdialog (FCD)

FCD bygger på att ta tillvara deltagarnas engagemang och kunskap för att identifiera utmaningar, hitta nya former för lösningar och skapa handling inom ett visst område. I FCD skapar deltagarna själva agendan baserat på eget engagemang och på temat för dagen. Var och en väljer sedan vilka samtal de vill delta i under dagen. FCD är ett sätt att komma såväl långt som djupt med ett område på kort tid. FFFF har valt att testa denna dialogmetod från Aktiv samhällsutveckling som ett komplement till vår nationella konferens då de senaste åren har varit ett fantastiskt stort intresse till medverkan och vi har varit tvungna att tacka nej. FCD har under året testats av Skåne, Östergötland och Örebro. Utvärdering publiceras under 2017.

Avslutning

Styrelsen tackar för allt arbete som skett under 2016 och hoppas att det blir ett lika spännande och innehållsrikt 2017!